

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΕ'.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑξῆς. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

24 Ἰανουαρίου 1888

Η ΕΝ ΚΟΡΣΙΚΗΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ

Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

Ε'

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΠΟΙΚΙΑΣ
ΕΝ ΠΑΟΜΙΑ· ΤΗΣ ΚΟΡΣΙΚΗΣ.

Φθάσαντες εἰς Παομίαν οἱ Ἕλληνες οὗτοι κατόκησαν ἐν σκηναῖς καὶ ἀμέσως ἤρχισαν νὰ κτίζουσιν οἰκίας καὶ νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν. Διὰ δοκιμὴν δὲ ἐσπειραν καὶ μερικὰ γεννήματα, τῷ αὐτῷ ἔτει, τὰ ὁποῖα ἔδωκαν καλοὺς καρπούς. Ἐντὸς δὲ πέντε ἢ ἑξ ἑτῶν ὅλοι ἐκτίσαν τὰς οἰκίας των. Ἦρχισαν δὲ νὰ κτίζουσιν φράκτα, νὰ φυτεύουσιν ἀμπέλους καὶ νὰ καλλιεργοῦν κήπους. Ἐκτίσαν δὲ καὶ ἐκκλησίας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπὶ παλαιῶν θεμελίων. Καὶ τὴν μὲν Μητρόπολιν ὠνόμασαν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, τὰς δὲ ἄλλας Ἅγιον Ἰωάννην Βαπτιστήν, Ἅγιον Ἡλίαν, Ἅγιον Νικόλαον, Ἅγιον Ἀθανάσιον, Ἅγιον Γεώργιον, Ἅγιον Δημήτριον. Ἐκ περισσοῦ δ' ἐκτίσαν μίαν Καπέλλαν διὰ τὸν Πρίγκιπα, καὶ τὸ Μοναστήριον τοῦ ἐπισκόπου Παρθενίου Καλκανδῆ, τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκκλησία ἦτο εἰς μνήμην τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου. Τὸ μοναστήριον δὲ τοῦτο ἐκτίσθη ἐπὶ τῶν θεμελίων ἀρχαίας τινὸς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου.

Τὸν κατάλογον τῶν ἀνωτέρω Ἐκκλησιῶν ἀντήγραφα ἐκ τοῦ χειρογράφου τοῦ παπᾶ-Νικολάου, ὁ ὁποῖος, ὡς ἱερὺς, παρέχει ἡμῖν ὅλα τὰ πιστά. Ἄλλως δὲ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἂν μοι ἦτο λίαν ἀμφίβολος, διότι μὲ τσοσού πληθὺς Ἐκκλησιῶν ἀναγκάζεται νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἀποίκων τούτων ἦσαν κληρικοί. Ἄλλ' ἐν τούτοις καὶ ἐξ ἄλλων εἰσέτι τεκμηρίων πέπεισμαι ὅτι τὴν ἀποικίαν ταύτην ἠκολούθησαν πάμπολλοι κληρικοί. Περί δὲ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Παρθενίου Καλκανδῆ, λέγεται ὅτι βραδύτερον, πιθανῶς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, μετετράπη εἰς Εὐεργετικὴν Τράπεζαν (Mont-de-piété). Πλὴν ὅμως, περὶ τῆς τελευταίας

ταύτης εἰδήσεως οὐδαμοῦ ἀπήνητσα γραπτὰς πληροφορίας. — Ὡσαύτως δὲν ἐννοῶ καλῶς διὰ πῶτον Πρίγκιπα ἐκτίσθη ἡ Καπέλλα διὰ τὸν Πρίγκιπα.

Οὕτω δ' ἐγκατασταθέντες ἐξηκολούθησαν ἐπὶ τινα ἔτη εἰρηνικῶς καὶ ἡσυχῶς νὰ ἐργάζωνται οὕτως, ὥστε οὐ μόνον τὰ πρὸς τὴν γενουησιακὴν Δημοκρατίαν χρέη των νὰ πληρώσωσι καὶ νὰ προσπορίζωνται ἀνέτως τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἀλλὰ καὶ οἰκονομίας τινὰς νὰ φυλάττωσιν.

Ὁ Λιμπεράνης, ὅστις ἐπεσκέφθη τὸν Παομίαν τὸ 1713, ἐθαύμασε τὴν φιλεργίαν, τὴν προκοπὴν καὶ τὴν ἀγχινοίαν τῶν Ἑλλήνων. Ἐκφράζει δὲ τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰ αἰσθήματά του τοῦ ταῦτα ἐν τῷ Β' Τόμ. σελ. 579 τῆς ἱστορίας του. Λέγεται δὲ ὅτι οἱ Ἕλληνες οὗτοι ἐλθόντες εἰς Κορσικὴν, ἐγένοντο πολλῶν καλῶν πρόξενοι εἰς τὴν χώραν ταύτην, ἥτις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διετέλει ἐν παχυλῇ ἀγνοίᾳ ὡς πρὸς πολλὰ πράγματα τοῦ οἰκιακοῦ καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου. Οὕτω δὲ εἰσῆγαγον μεγάλας μεταρρυθμίσεις ἐν τῷ τρόπῳ τοῦ ὀργάνειν τὴν γῆν, τοῦ θερίζειν τοὺς δημητριακοὺς καρπούς καὶ μάλιστα ἐν τῇ καλλιεργήσει τῶν καρποφόρων δένδρων καὶ ἰδίως τῆς ἀμπέλου. Ὡσαύτως δὲ λέγεται ὅτι αἱ Κορσικανίδες ἔμαθον παρὰ τῶν Ἑλληνίδων πῶς νὰ ὑφαίνουσιν πολλὰ εἶδη ὑφασμάτων, ἀγνώστων μέχρι τότε ἐν Κορσικῇ, πῶς νὰ διατηρῶσι καλῶς καὶ χρησιμοποιοῦσι τὸ χοιρινὸν κρέας καὶ ἄλλα τρόφιμα. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Mousse de Corse γνωστοῦ ἐν τῇ θεραπευτικῇ ἀνθελμινθικοῦ φαρμάκου ἀποδίδεται τοῖς Ἕλλησι τούτοις. (Βλέπε *Nouveau Dictionnaire de Médecine et de Chirurgie pratiques*, dirigé par le Dr Jaccoud Paris 1865. Tom II. pag. 554.) Τὸ φάρμακον τοῦτο οἱ μὲν Ἕλληνες τὸ ὀνομάζουν *λεμυθόχορτο*, οἱ δὲ Κορσικανοὶ *erba marina*.

Ἐν τούτοις οἱ γείτονές των Κορσικανοί, καὶ ἰδίως οἱ κάτοικοι τοῦ Βίκω, οὐδόλως ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν Ἑλλήνων. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοὺς ὑπέλαβον ὡς κατακτητὰς τῶν γαιῶν των καὶ ὡς τοιοῦτους πάντοτε τοὺς ὑπέβλεπον καὶ τοὺς κατεδίωκον. Ἦδὴ δὲ πρὸ

τῆς Κορσικανικῆς ἐπαναστάσεως, τρεῖς ἀπεπειράθησαν νὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς τρεῖς ταύτας φορὰς ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι.

Μὲ τοὺς λοιποὺς δὲ Κορσικανούς ἤδη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ συσχετίζωνται καὶ νὰ συμφιλιώνωνται οὕτως, ὥστε καὶ συντέκνους νὰ κάμωσιν ἐξ αὐτῶν. Κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ παπᾶ-Νικολάου, οἱ Κορσικανοὶ ἠθέλησαν καὶ διὰ συνοικισίων νὰ ἐνωθῶσι μὲ τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες δὲν τοὺς καταδεχτήκαν νὰ ἐνώσουν τὸ αἰμά τους μὲ αὐτούς.»

Τοιοιουτρόπως ἔζησαν οἱ Ἕλληνες ἐν Παομῖα μέχρι τοῦ 1729, τουτέστι μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς μεγάλης Κορσικανικῆς ἐπαναστάσεως. Διετέλεσαν δὲ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης Διοικηταί, ἢ, καθὼς λέγει ὁ παπᾶ-Νικολάος, *Ντιρετόροι* Γενουήνσιοι ἢ Κορσικανοὶ ἐν Παομῖα οἱ ἀκόλουθοι :

1. Καπετὰν Ἰσιδώρος Μπιάνκος [Isidore Bianchi]
ἀπὸ τὴν Κόγγα.
2. Κολονέλος Μπούτης [Colonel Butti]
3. Φαμπρίσιος Ἰουστινιανὸς [Fabrice Giustiniani]
4. Νικολὸς Κεντηρίωνας. [Nicolas Centurione]
5. Κόσμος Ἰουστινιανός. [Côme Giustiniani]
6. Μπενέδεττος Ἀνδρέας [Benoit Andrea]
7. Ἰωάννης Τομάζος Παχιανός [Jean-Thomas Pachiani]
8. Βαρθολομαῖος Ντὲ Φράγκη. [Barthelemy de Franchi]
9. Ὀττάβιος Τζούβο [Octave Giovo]
10. Ὁράτιος Ἰουστινιανός. [Horace Giustiniani]
11. Παῦλος Βαπτίστας Φιέσκος [Paul-Baptiste Fieschi]
12. Φελίξες Ἰμπεριάλες [Felix Imperiale]
13. Ἰωσήφ Κεντηρίωνας [Joseph Centurione]
14. Φίλιππος Σπινιόλας. [Philippe Spinola]
15. Ἰερώνυμος Παρτονοπαῖος. [Jérôme Partenopio]
16. Ἰωάννης Βερνάρδος Σένις. [Jean-Bernard Segni]
17. Κόσμος Κλαβαρίνος [Côme Chiavarini]
18. Ἰωσήφ Κεντηρίωνας [Joseph Centurione]
19. Δομίνικος Ρένας. [Dominique Arena]
20. Ἰωαννέτης Μπογιάνος [Giannettino Bozziano]
21. Ἰωάννης Βαπτίστας Κλαβαρίνος. [J. B. Chiavarini]
22. Γεώργιος Δόριας [Georges Doria]
23. Φραντσέσκος Μαρίας Μπογιάνος. [F. M. Bozziano]
24. Ἰερώνυμος Παρτονοπαῖος. [Jérôme Partenopio]
25. Ἰωάννης Νικολὸς Σπερόνης. [J. N. Sperone]
26. Ἰωσήφ Κεντηρίωνας. [Joseph Centurione]
27. Ἰερώνυμος Ντὲ Φράγκη. [Jérôme de Franchi]
28. Ἰακώβος Κεντηρίωνας. [Jacques Centurione]

Τὸν κατάλογον τοῦτον ἀντέγραψα ἐκ τοῦ χειρογράφου τοῦ παπᾶ-Νικολάου. Ἐκαστος δὲ τῶν ἀνωτέρω Διοικητῶν διώκησε τὴν Παομῖαν ἐπὶ δύο ἔτη.

Σ'

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΑ ΟΠΛΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΩΝ ΚΟΡΣΙΚΑΝΩΝ.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους συνέβη ἡ μεγάλη Κορσικανικὴ ἐπανάστασις δι' αἰτίαν τοιαύτην. Οἱ εἰσπράκτορες τῶν φόρων ἐφάνησαν

σκληροὶ κατὰ τινῶν πτωχῶν· τοῦτο δὲ καὶ μόνον ἤρκεσεν ὅπως ὅλη ἡ νῆσος τεθῇ ἐπὶ ποδὸς κατὰ τοῦ Γενουησιακοῦ δεσποτισμοῦ. Προφανὸς δὲ ἡ αἰτία ὑπῆρξε μικρὰ καὶ ἡ συνέπεια μεγάλη. Ἄρα δὲν ἦτο αὕτη ἡ κυρίως αἰτία τῆς γενικῆς ἐξεγέρσεως τῶν Κορσικανῶν. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οἱ Κορσικανοὶ ἐζήτουν τὴν ἀνεξαρτησίαν των.

Τὸ σύνθημα τῆς ἐπαναστάσεως, κατὰ τὸν παπᾶ-Νικολάον, ἐδόθη ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ Ρουστίνου, οἵτινες, λαβόντες τὰ ὅπλα τῶν εἰσπρακτῶν τῶν φόρων, τοὺς ἐξεδιώξαν. Περί τούτους δὲ συνήχθησαν καὶ οἱ κάτοικοι πολλῶν ἄλλων χωρίων, οἵτινες ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγουν νὰ πατήσουν διάφορα Διοικητήρια, ἐν οἷς ἐφυλάττοντο ὅπλα, καὶ οὕτω νὰ ἐξοπλισθῶσιν. Οὕτω δ' ἤρπασαν τὰ ὅπλα ἐκ τῶν διοικητηρίων τῆς Κόρτης, τῆς Ἀλερίας, τοῦ Ρολιάνου καὶ τοῦ Βίκω, καὶ παρευθὺς ὤρμησαν καὶ κατὰ τῆς Βαστίας, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εἰσπληθήσουν ἐν τῷ φρουρίῳ.

Κατὰ τὸ παράδειγμα τούτων οἱ κάτοικοι τοῦ Νιόλου ἔδραμον κατὰ τοῦ Διοικητηρίου τῆς Παομῖας ἵνα λάβωσι τὰ ἐκεῖ φυλαττόμενα ὅπλα τῶν Ἑλλήνων, τὰ ὅποια ἤδη ὁ Διοικητὴς των τοῖς ἐνεπιστεύθη διὰ τὴν φύλαξιν τοῦ χωρίου των. Ἦλθον οἱ Νιολῖται· ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Διοικητηρίου· πλὴν ὅμως οὐδὲν κατῴρθησαν, διότι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν πρὸ τῶν ἐνόπλων Ἑλλήνων.

Ὀλίγον δὲ τι μετὰ ταῦτα, ὅτε διωρίσθη προσωρινῇ τῶν ἐπαναστατῶν Κορσικανῶν Κυβέρνησις, οἱ κάτοικοι τοῦ Βίκω ἐθεώρησαν κατάλληλον τὸν καιρὸν νὰ ἐπιέσουν κατὰ τῶν δῆθεν ἐχθρῶν των Ἑλλήνων, νὰ τοὺς ἐξοντώσουν καὶ νὰ διαρπάσουν τὰς περιουσίας των. Τὴν πρώτην λοιπὸν Αὐγούστου τοῦ 1730 ἐπετέθησαν κατ' αὐτῶν· ἀλλὰ, μετὰ πεισματώδη μάχην, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸ χωρίον των ἄπρακτοι.

Ἄλλ' ἡ ἡττά των αὕτη, ἀντὶ νὰ τοὺς ταπεινώσῃ καὶ τοὺς καθησυχάσῃ, ἔτι περισσώτερον τοὺς ἐξηγρίωσε· διὸ καὶ τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μετὰ περισσοτέρας δυνάμεως ἐφθασαν καὶ πάλιν πρὸ τῆς Παομῖας. Τὴν φορὰν δὲ ταύτην τὸ μεγαλειότερον μέρος τοῦ ἐχθροῦ συνέκειτο οὐχὶ ἀπὸ κατοίκους τοῦ Βίκω, ἀλλ' ἀπὸ ἄλλους Κορσικανούς. Μετὰ πολὺν ὅμως μάχην καὶ οὗτοι ἠναγκάσθησαν ν' ἀπέλθωσιν ἄπρακτοι.

Μετὰ τινὰ χρόνον ἡ Δημοκρατία τῆς Γενούης ἐστεῖλεν εἰς Κάλβι τῆς Κορσικῆς τὸν Ἰερώνυμον Βενερόζον, ἄνδρα γνωστὸν ἐν Κορσικῇ ἐπὶ ἀγαθότητι, ἐπιφορτισμένον νὰ καταπραύνη τὴν ἐπανάστασιν διὰ παραχωρήσεων καὶ ἄλλων συμβιβαστικῶν μέσων. Οὗτος, μένων ἐν Κάλβι, ἡλάττωσε σημαντικῶς τοὺς φό-

ρους καὶ προσεκάλει τοὺς ἀρχηγούς τῶν ἐπαρχιῶν ἵνα πληροφορηθῇ περὶ τῶν παραπόνων τῶν. Ὅτε δὲ ἠρώτησε καὶ τοὺς Ἑλλήνας ἂν εἶχον κἀνὲν παράπονον νὰ τῷ ἐκφράσουν, ἐκεῖνοι τῷ εἶπον ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Βίκω τοὺς ἔκαυσαν τοὺς μύλους τῶν. Τότε δ' ὁ ἀπεσταλμένος οὗτος ὑπεχρέωσε τοὺς κατοίκους τοῦ Βίκω νὰ ἀνοικοδομήσουν τοὺς μύλους τῶν Ἑλλήνων.

Μετ' ὀλίγας ὅμως ἡμέρας οἱ κάτοικοι τοῦ Βίκω, ἀντὶ ν' ἀνοικοδομήσουν τοὺς μύλους τῶν Ἑλλήνων, ἡτοιμάζοντο καὶ πάλιν ἵνα ἐπιπέσωσι κατ' αὐτῶν. Τὴν εἶδσιν ταύτην ἀμέσως οἱ Ἕλληνες μετέδωκαν εἰς τὸν ἐν Κάλβι Βενερόζον καὶ εἰς τὸν ἐν Αἰακκίῳ Κάμιλλον Δόριαν. Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα ὁ υἱὸς τοῦ Βενερόζου, ὀνόματι Ἰάκωβος, μὲ ἀπόσπασμα στρατιωτικῶν ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων. Ὡσαύτως δὲ διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὁ Κάμιλλος Δόριαν, ὑπὸ τὸν ἀξιωματικὸν Καπετὰν Κιεζίνον, ἐπεμψεν ἑκατὸν πεντήκοντα στρατιώτας. . . . Τὴν φορὰν ταύτην οἱ Κορσικανοὶ ὑπέστησαν μεγάλας ζημίας, ἀλλ' ἐκ μέρους τῶν Γενουηνοῦν στρατιωτῶν μόνον, διότι οἱ Ἕλληνες μέχρι τοῦδε δὲν εἶχον τὴν ἄδειαν νὰ φονεύσουν ἀτιμωρητί.

(Ἐπεταί συνέχεια)

N. B. ΦΑΡΑΥΣ

ΣΤΡΕΒΛΩΘΕΙΣΑ ΥΠΑΡΞΙΣ

Διήγημα.

[Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ τοῦ Rudolph Lindau]

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον].

— Κύριε Κλάσεν, εἶπον· εἶνε πολὺ ἀργά. Ἡ ἱστορία σας μ' ἐνδιαφέρει ἀληθῶς ὑπερβολικά. Ἀλλ' ἔχω νὰ ἐπιχειρήσω αὐριον μακρὰν ὁδοπορίαν, καὶ ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ ἀποσυρθῶ. Ἐρχομαι ἐνίοτε εἰς τὴν πόλιν αὐτήν, ἀπᾶξ τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους. Θὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν προσεχῇ φορὰν, νὰ σᾶς ἐπισκεφθῶ, καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ συμπληρώσητε τὴν διήγησίν σας.

Καὶ ἐγερθεὶς ἡτοιμαζόμεν ν' ἀποχαιρετίσω. Ἐδίστασα ὅμως, συναντήσας τὸ λυπηρὸν καὶ συγκινητικὸν βλέμμα, ὅπερ ἠτένιζεν ἐπ' ἐμέ ὁ Κ. Κλάσεν, βλέμμα παιδίου στερουμένου αἵφνης μεγάλῃν προσδοκωμένην χαρὰν.

— Ὅα μ' ἀφήσετε; ἠρώτησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Εἶνε ἀργά, ἀπήντησα.

— Ἀλήθεια, εἶνε ἀργά! ἐπανελάθεν ἀφηρημένος. Εἶτα ἐστέναξε βαθέως καὶ προσέθηκε: Δὲν ὑποθέτω νὰ σᾶς ἐνδιαφέρῃ ἡ ἱστορία μου. Ὅ,τι λέγω φαίνεται ἀπίθανον. Μ' ἀκροάζεσθε

καὶ σεῖς ἴσως ὅπως ἄλλοι πρὸ ὑμῶν· δὲν μὲ πιστεύετε. . .

— Βεβαιωθῆτε, κύριε Κλάσεν, ὑπέλαβον διακόπτων αὐτόν, ὅτι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν διστάζω περὶ τῆς εἰλικρινείας σας.

Προσέκλινε περίλυπος καὶ ἀπήντησε:

— Ἰδοὺ ἡ διεύθυνσίς μου. Κατοικῶ εἰς τὴν ἐσοχὴν, ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μακρὰν ἀπ' ἐδῶ. Οἱ ἀμαξηλάται γνωρίζουν τὸν δρόμον, καὶ κάθε παιδί ἤμπορεῖ νὰ σᾶς δεῖξῃ τὴν Ἑπαυλίαν τῆς Νεότητος. Θὰ χαρῶ πολὺ νὰ σᾶς δεχθῶ εἰς τὸν οἶκόν μου. Ἀν ὅμως ὁ καιρὸς σας δὲν σᾶς ἐπιτρέπῃ νὰ μ' ἐπισκεφθῆτε, τηλεγραφῆσατέ μου δύο λέξεις κ' ἔρχομαι ἐδῶ καὶ σᾶς βλέπω. Κοιμῶμαι ἐδῶ τόσον συχνά ὅσον καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μου σχεδόν. Εἰς τὴν ἑπαυλίαν μου εἶνε μεγάλη μοναξιά, ἐνῶ ἐδῶ ἔχω τὴν τύχην νὰ κάμνω πότε καὶ πότε καμμίαν γνωριμίαν. Πρὸ ἐτῶν ὅμως δὲν ἀπήντησα τόσον ἀξιαγάπητον συντροφίαν, ὡς τὴν ἰδικήν σας· καὶ μοῦ εἶνε πραγματικὴ λύπη νὰ τὴν στερηθῶ πάλιν τόσον γρήγορα. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἡμαὶ ἀδιάκριτος· δὲν θέλω νὰ σᾶς κρατήσω. Ἀναβλεπόμεθα λοιπόν. Δὲν εἶνε ἀλήθεια; ἀναβλεπόμεθα.

Καὶ μοῦ ἔτεινε τὴν χεῖρα· ἀλλὰ τόσον ὀδυνηρὰν ἐγκαρτέρησιν ἐνεῖχε τῆς φωνῆς του ὁ τόνος καὶ τὸ ἥθος τῆς μορφῆς του, ὥστε δὲν ἠσθάνθην τὴν γενναιότητα νὰ ἐμμένω εἰς τὴν πρώτην μου ἀπόφασιν. «Ἐμπορῶ νὰ κοιμηθῶ αὐριον ἐντὸς τῆς ἀμάξης, διανοήθην ἄς τοῦ χαρίσω τοῦ ταλαιπώρου καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτός μου.»

— Κύριε Κλάσεν, ὑπέλαβον μεγαλοφώνως, εἶνε πολὺ κολακευτικὸν δι' ἐμέ ὅτι ἡ συντροφία μου σᾶς εἶνε εὐχάριστος. Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφράσω ἄλλως τὴν εὐγνωμοσύνην μου, εἰμὴ παρακαλῶν σας νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ μείνω ἀκόμη ὀλίγην ὥραν μαζὴ σας. Θέλετε;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἡστράψαν ἐκ χαρᾶς.

— Ἀν θέλω; ἀνέκραξε. Καὶ τί ἄλλο θέλω, ἀξιότιμε φίλε μου; Μὴ μὲ θεωρήσετε ὡς φλύαρον, ὅστις τὸν πρῶτον ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ἀπαντᾷ κάμνει θῦμα τῆς φλυαρίας του. Ὅχι! Ὅ,τι μ' ἐλκύει πρὸς σᾶς καὶ σᾶς καθιστᾷ δι' ἐμέ τόσον πολῦτιμον ἀκροατὴν, εἶνε ἡ ἐμπιστοσύνη τὴν ὁποῖαν εἶχετε τὴν καλοσύνην νὰ μοῦ δείξετε. Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ φαντασθῆτε πόσον εὐχάριστον εἶνε αὐτὸ δι' ἄνθρωπον μεμονωμένον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου, καθ' ὅλον τὸν μακρὸν καὶ πολυτάραχον βίον του, πολλοὶ ἄνθρωποι παρηλθόν, τῶν ὁποίων ὅμως οἱ πλεῖστοι τὸν μετεχειρίσθησαν μὲ δυσπιστίαν, ἄλλοι μὲ χλεύην καὶ ἐμπαιγμόν, καὶ ὀλίγοι μόνον, πολὺ ὀλίγοι, μὲ ἀληθῇ ἐκτίμησιν τῶν προτερημάτων του. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσετε τὴν διεύθυνσίν σας ἀκριβῶς. Θ' ἀκούσετε ἀργότερα περὶ ἐμοῦ.